

"ALKIMYOGAR" ASARIDA MUHABBAT MAVZUSINI OCHIB BERISHDAGI USULLAR

Farrux Tursunov Baxtiyor o'g'li
Master student of NamSIFL

<https://doi.org/10.5281/zenodo.13220437>

Annotatsiya: Paulo Koeloning "Alkimyogar" asari janrlar va avlodlardan-da uzoqlarga, kengroq muhlislarga yetib borgan, o'zining azaliy hikmati va inson tajribasiga oid teran tushunchalari bilan o'quvchilarni maftun etgan adabiy asardir. Ushbu tadqiqot "Alkimyogar" asarida uchraydigan muhabbat turlarini ochib berishda foydalanilgan badiiy uslubiy vositalarga qisqacha tarif berib o'tadi. Qo'laversa, ushbu vositalarning asardagi o'rinlariga ham to'htalib iqtibos keltirgan holda tadqiq etadi.

Kalit so'zlar: shaxsiy afsona, allegoriya, simvolizm, ramz, metaforik.

Kirish

Paulo Koelo "Alkimyogar" asarida sevgining inson hayotidagi o'zgartiruvchi kuchini tasvirlash uchun turli usul va vositalardan foydalanadi. Koelo simvolizm, allegoriya va xarakterni rivojlantirish orqali o'quvchilarni bosh qahramon Santyago bilan birga o'z-o'zini kashf qilish va ma'rifat safariga chiqishga taklif qiladi. Santyago sevgi qudratini qabul qilishni o'rganar ekan, u yanada kuchliroq, donoroq va to'liqroq bo'lib chiqadi - bu sevgi inson tajribasini o'zgartirish va boyitish qudratiga ega ekanligi haqidagi abadiy haqiqatdan dalolat beradi.

Asosiy qism

Paulo Koeloning "Alkimyogar" asari hikoyaga ma'no va teranlik qo'shadigan boy ramziy ma'noga ega adabiy xazinadir. Takrorlanuvchi motivlar va allegorik elementlar orqali Koelo o'quvchilarni bosh qahramon Santyago bilan birga o'z-o'zini kashf qilish va ma'rifat safariga chiqishga taklif qiladi. Simvolizm Koelo tomonidan "Alkimyogar"da sevgining o'zgaruvchan tabiatini etkazish uchun qo'llaniladigan kuchli vositadir. Roman davomida cho'l, voha, alkimyogar o'gitlari kabi takrorlanuvchi motivlar ma'naviy yuksalish va ma'rifat timsoli bo'lib xizmat qiladi. Misol uchun, cho'l Santyago o'z sayohatida yengib o'tishi kerak bo'lgan sinov va qiyinchiliklarni anglatadi, voha esa u sevgining asl mohiyatini ochadigan dam olish va mulohaza yuritish lahzalarini ifodalaydi. Koeloning aytishicha "Bir marta sodir bo'lgan hamma narsa boshqa hech qachon sodir bo'lmaydi. Ammo ikki marta sodir bo'lgan hamma narsa, albatta, uchinchi marta sodir bo'ladi."

Cho'l Santyago o'z-o'zini kashf qilish yo'lida yengib o'tishi kerak bo'lgan sinov va qiyinchiliklarni ifodalovchi "Alkimyogar"da kuchli ramz bo'lib xizmat qiladi. Santyago bepoyon cho'lni bosib o'tar ekan, uning qat'iyati va qat'iyatini sinovdan o'tkazuvchi to'siq va mashaqqatlarga duch keladi. Biroq, bu sinovlar orqali Santyago qat'iyatlilik, chidamlilik va orzulariga ergashishning muhimligi haqida qimmatli saboqlarni oladi. "Qum tepaliklarining cheksiz kengligi bilan cho'l Santyago o'zining shaxsiy afsonasiga erishish uchun engib o'tishi kerak bo'lgan qiyinchiliklar va to'siqlarni ifodalaydi." - Paulo Koelo, Alkimyogar.

Qattiq va murosasiz cho'ldan farqli o'laroq, voha Santyagoning sayohati haqida dam olish va mulohaza yuritish lahzalarini ramziy qiladi. Bu boshpana va yangilanish maskani bo'lib, u erda Santyago sevgi va ma'naviyatning asl mohiyatini ochadi. Santyago vohadagi uchrashuvlari orqali barcha narsalarning o'zaro bog'liqligi va hayotimizni shakllantiradigan universal kuchlar haqida qimmatli saboqlarni oladi.

Alkimyogarning xarakteri "Alkimyogar"da donolik va ma'rifatning kuchli ramzi bo'lib xizmat qiladi. Santyagoning yo'l boshchisi va ustoz sifatida Alkimyogar kimyo, ma'naviyat va o'z taqdiriga intilish haqida qimmatli saboqlarni beradi. Alkimyogar o'z ta'limoti orqali Santyagoga koinot sirlarini ochishda va uning haqiqiy salohiyatini ro'yobga chiqarishda yordam beradi.

"Alkimyogar" sevgining o'zgartiruvchi kuchini ta'kidlaydigan allegorik (**Allegoriya (majoz)-ramzning** bir ko'rinishi bo'lib, voqea-hodisa yoki narsa-buyumning mavhum tushunchasi o'rnida aniq tasvirni ifodalovchi ramziy so'z (obraz)ni qo'llash, ya'ni adabiy asarda o'quvchiga noaniq bo'lgan tushunchani ko'pchilikka ma'lum bo'lgan narsalarga xos belgilar bilan ifodalash usuli.)¹ elementlarga boy. Misol uchun, Santyagoning sayohatini insonning ma'naviy ma'rifat va o'zini o'zi anglash uchun izlanishlari uchun allegoriya sifatida ko'rish mumkin. Santyago turli personajlar va vaziyatlar bilan uchrashish orqali sevgining tabiati va o'z taqdiriga intilish haqida qimmatli saboqlarni oladi. Romanning allegorik tabiati o'quvchilarga uning chuqur ma'nolarini talqin qilish va ularni o'z hayotida qo'llash imkonini beradi.

Asosan, "Alkimyogar" o'z-o'zini kashf qilish va shaxsiy o'zgarish haqidagi allegorik ertakdir. Bosh qahramon Santyago xazina izlab sahro bo'ylab jismoniy sayohatga o'tlanadi, biroq u o'z-o'zini anglash va ma'rifatga ega bo'lgan metaforik sayohatdir. Santyagoning turli personajlar va vaziyatlar bilan uchrashishi orqali o'quvchilar sevgi, e'tiqod va "Shaxsiy afsona" ga intilish kabi universal mavzular haqida fikr yuritishga taklif qilinadi.

"Alkimyogar" asaridagi yana bir allegorik element bu "Koinot tili" tushunchasi bo'lib, u barcha narsalarning o'zaro bog'liqligini va hayotimizni shakllantiruvchi umuminsoniy kuchlarni bildiradi. Roman davomida Santyago o'z sayohatiga yo'l ko'rsatuvchi belgilar va alomatlarni talqin qilishni o'rganadi va koinot ochiq yurak bilan tinglashga tayyor bo'lganlar bilan gaplashishini aniqlaydi.

"Alkimyogar" allegoriyasining markazida "Shaxsiy afsona" tushunchasi - har bir inson hayotda amalga oshirishi kerak bo'lgan haqiqiy maqsad yoki taqdirdir. Santyagoning shaxsiy afsonasini izlash insonning ma'no va amalga oshirishga bo'lgan intilishi uchun metafora sifatida xizmat qiladi, sababi u to'siqlarni engib o'tishni va jasorat va ishonch bilan qalbining xohishiga ergashishni o'rganadi.

Paulo Koelo "Alkimyogar" asarida inson tajribasi va ma'no va maqsadni izlash haqidagi chuqurroq haqiqatlarni etkazish uchun allegoriyadan ustalik bilan foydalanadi. Ramziy tasvir va metaforik hikoyalar orqali Koelo o'quvchilarni bosh qahramon Santyago bilan birga o'z-o'zini kashf qilish va ma'rifat safariga chiqishga taklif qiladi. O'quvchilar "Alkimyogar"da mavjud allegorik elementlarni ochib berar ekan, ular adabiyotning inson ruhini ilhomlantirish, yuksaltirish va o'zgartirish uchun abadiy qudrati haqida eslatib o'tadilar.

Xarakterni rivojlantirish Koelo tomonidan "Alkimyogar" asarida sevgining o'zgartiruvchi kuchini ko'rsatish uchun qo'llaniladigan asosiy usuldir. Bosh qahramon Santyago o'z sayohatiga o'tlanar ekan, u boshqa personajlar, xususan Fotima va Alkimyogar bilan munosabatlari ta'sirida sezilarli o'sish va o'zgarishlarga uchraydi. Santyago bu qahramonlar bilan muloqot qilish orqali sevgi, e'tiqod va o'z orzulari sari intilish haqida qimmatli saboqlarni oladi va oxir-oqibat o'rganganlari uni yanada dono va ma'rifatli shaxsga aylantiradi. "Qalbingizga aytingki, azob-uqubat qo'rquvi azobning o'zidan ham battarroqdir.

¹ <https://uz.wikipedia.org/wiki/Allegoriya>

Va hech bir yurak o'z orzularini izlashda azob chekmagan, chunki qidiruvning har bir soniyasi Xudo bilan va abadiyat bilan bir soniyalik uchrashuvdir." - Paulo Koelo, Alkimyogar.

Bosh qahramon Santyago "Alkimyogar" asari davomida chuqur o'zgarishlarni boshdan kechiradi. Romanning boshida Santyago o'z hayotidan mamnun bo'lgan, ammo uzoqdagi xazina orzulari bilan azoblangan oddiy cho'pondir. Biroq, u o'zining "Shaxsiy afsonasi" ni izlash uchun sayohatga otlar ekan, Santyagoning xarakteri uning turli murabbiylar va qiyinchiliklar bilan uchrashishi natijasida shakllanadi.

Santyago sinov va musibatlarga duch kelar ekan, u sabr-toqat, imon va qalbga ergashish muhimligi haqida qimmatli saboqlarni oladi. Santyago o'z tajribalari orqali ruhiy uyg'onishni boshdan kechiradi va oxir-oqibat haqiqiy xazina moddiy boylikda emas, balki o'zining Shaxsiy afsonasining amalga oshishida ekanligini tushunadi. Alkimyogarning sirli siymosi Santyagoga o'z-o'zini kashf qilish yo'lida maslahatchi va rahbar bo'lib xizmat qiladi. Roman davomida Alkimyogar Santyagoga qimmatli donolik va ta'limotlar berib, unga koinot sirlarini ochishga va o'zining haqiqiy salohiyatini ro'yobga chiqarishga yordam beradi. Alkimyogar bilan muloqoti orqali Santyago sevgi tabiati, e'tiqod va o'z taqdiriga intilish haqida qimmatli saboqlarni oladi. Alkimyogar Santyagoning o'sishi uchun katalizator bo'lib xizmat qiladi, uni qo'rquviga qarshi turishga va uning haqiqiy shaxsini qabul qilishga undaydi.

References:

1. Calvert, Michael T. and Pallardy, Richard. "Paulo Coelho". Encyclopedia Britannica, 28 Dec. 2023, <https://www.britannica.com/biography/Paulo-Coelho>. Accessed 28 January 2024.
2. Encyclopedia Britannica. (2024, February 16). Paulo Coelho. <https://www.britannica.com/biography/Paulo-Coelho>
3. Wikipedia. (2024, February 21). Paulo Coelho. https://en.wikipedia.org/wiki/Paulo_Coelho
4. Paolo Koelo. Alkimyogar. – "O'qituvchi" NMIU, 2018.
5. <https://uz.wikipedia.org/wiki/Allegoriya>
6. <http://www.academia.edu>
7. <http://www.natlib.uz>
8. <http://www.scholar.google.ru>
9. <http://www.wikipedia.org>
10. <http://www.ziynet.uz>
11. Arunachalam M. et al. Journey To The Quest: The Path Of Self Actualization In Paulo Coelho's "The Alchemist" //Journal of Language and Linguistic Studies. – 2022. – T. 17. – №. 3.
12. Khoso H., Panhwar A. H., Ansari S. An exploration of the literary stylistic analytical techniques of Postmodernizm in Paulo Coelho's novel: The Alchemist //ARIEL An International Research Journal of Language and Literature. – 2016. – T. 27. – C. 119-132.
13. Hamdamov u. Jahon adabiyoti: modernizm va postmodernizm.